

ASPECTE PRIVIND PROPAGANDA RADIOFONICĂ ÎN ANII CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Iulia Stănescu
Eugen Stănescu

Utilizată cu bune rezultate de către părțile beligerante în ajunul și în anii primului război mondial, ca și în perioada următoare, datorită dezvoltării spectaculoase pe care au cunoscut-o mijloacele tehnice ce o deserveau, în special cele din domeniul radioului, al cinematografului, imprimării pe bandă și disc, al presei și tipăriturilor, propaganda a fost tot mai des folosită în conflictele militare în scopul obținerii unor avantaje politico-militare asupra dușmanului și în final al victoriei.

În anii celui de-al doilea război mondial, ambele tabere beligerante au folosit propaganda ca o veritabilă armă de război împotriva adversarului. Dar, indiferent de tematica folosită, de domeniile la care se referea: politic, economic, militar, cultural, științific, sportiv etc și de mijloacele prin care datele erau difuzate, propaganda urmărea un singur scop, obținerea de avantaje în folos propriu.

Cel mai puternic mijloc de propagandă pentru străinătate pe care țările coaliției Națiunilor Unite l-au avut la dispoziție în anii războiului a fost radioul. Dezvoltarea tehnicii în acest domeniu, ca de exemplu: perfecționarea imprimării, realizarea unor posturi de emisie puternice cu o rază mare de acțiune, ca și existența în Europa a unui număr relativ însemnat de aparate de recepție, au reprezentat baza materială ce a permis ca radioul să devină o adevărată armă de luptă împotriva dușmanului. Posturile de radio "Moscova", "Vocea Americii" și B.B.C. au declanșat un adevărat război al undelor împotriva celui de-al treilea Reich și al aliaților săi. Remarcăm în acest sens, uriașul efort întreprins de B.B.C., care a realizat în anii războiului emisiuni în limbile germană, ale țărilor satelite, precum și ale popoarelor din Europa ocupate de nazisti. Pe lângă propaganda pentru străinătate a B.B.C., Departamentul pentru război politic (Politik Warfare Executiv - P.W.E.) organism însărcinat de guvernul britanic de a conduce propaganda în străinătate a organizat în acei ani câteva posturi de emisie "clandestine" - așa numitele "stații libere" sau "stații negre" (black radio) având în atenție ascunderea oricăror urme privind originea lor britanică¹. Până la sfârșitul anului 1940, funcționau patru astfel de stații în limbile germană, italiană, franceză și română.

Stația de radio B.B.C. în limba română și-a început activitatea la 12 octombrie 1940 la câteva zile după intrarea trupelor germane în România și a funcționat până în iulie 1943, fiind deservită de unii dintre foștii diplomați de la legația română din Londra, care colaborau cu profesorul englez R.W.Seton Watson, specialist de renume mondial în problemele sud-estului european².

Emisiunile stației de radio B.B.C. sub lozincă "Sus inimile frați români!" aveau o linie politică puternic antinazistă și aveau o atitudine clară pronazional-țărănistă, stația având trei programe zilnice a câte 15 minute³.

În mai 1941 funcționau în România trei centre de radioascultare oficiale: două ale Marelui Cartier General și unul al Ministerului Propagandei Naționale⁴. Acestea aveau îndatorirea să prezinte zilnic șefului statului rezumatele conținutului emisiunilor din ziua precedentă în așa numitele Buletine, precum și ori de câte ori interveneau știri "Calde"⁵. Potrivit buletinelor alcătuite de aceste servicii specializate în anul 1942 emiteau în limba română: postul de radio "România Liberă", postul intitulat "Glasul conștiinței românești", un post radiotelegrafic clandestin (05324), postul de radio "Moscova", postul B.B.C.⁶. În anul 1944 funcționau: postul de radio clandestin "România liberă", radio "Moscova" și B.B.C. În anul 1943 emiteau în limba română "Postul de eliberare Vlaicu", radio pentru ostași - radio "Londra", radio "Moscova" și radio "New York"⁷. Potrivit unui raport britanic din martie 1940, asupra propagandei engleze din România, în țară existau 320.000 de aparate de radio înregistrate oficial, ceea ce însemna circa 2 milioane de ascultători⁸.

Dintre aceste posturi de radio, menționăm postul "România liberă" care a început să emită de pe teritoriul Uniunii Sovietice din luna august 1941, câte 3-4 emisiuni zilnice, până la 23 august 1944⁹.

Antrenând mari mișcări de opinie pe scena politică internațională și a fiecărei națiuni, declanșând o intensă propagandă polemică radiofonică și publicistică, provocând multiple dialoguri, dispute și discursuri politice, acorduri efemere, întrevederi dramatice și atitudini contradictorii la șefii de state și diplomați, derularea cotidiană a vieții politice internaționale a hrănit succesiv, de azi pe mâine, multe speranțe de pace, dar și temeri în iminenta dezlegare războinică a unor conflicte ce păreau ireconciliabile. Toate acestea și-au găsit reflectarea într-un teribil război al undelor și al propagandei prin toate mijloacele, care au existat în cea de-a doua conflagrație mondială, precedând-o și secundând-o. Agețiile D.N.B., Havas, Tass, Rador, Patt, Stefani, Reuter, Transocean, M.T.I., și posturile de radio Londra, Berlin, Roma, Paris, Moscova, Tokio, Washington, New York, Ankara, Sofia, Zeesen, Budapesta, Kiev, Belgrad, Athena, unele dintre ele cu emisiuni în limba română, precum și posturile: Dunărea, Budapesta, Daventry, consacrau evenimentelor de pe arena internațională majoritatea spațiului și timpului, opinia publică din România fiind infor-

mată la zi cu derularea acestora. Alături de presă, emisiunile radiofonice comentau densa și tensionată activitate de pe scena politică mondială. În cadrul orelor de emisiuni radiofonice, factorii guvernamentali cu răspunderea securității și apărării țării, scriitori și gazetari patrioți, oameni politici sau proeminente personalități din diverse domenii ale vieții social-politice românești, prezentau, interpretau, deslușeau substratul mării diversități a știrilor, comunicatelor, plasând și explicând rolul și poziția României în diversele episoade, care s-au consumat pe arena mondială până la izbucnirea războiului. Prin intermediul acestor posturi de radio opinia publică din România a știut la timp și a tras învățămintele de rigoare, despre: spiritul și consecințele acordului de la Munchen, despre Dictatul de la Viena al Axei, despre dezmembrarea și cotropirea Cehoslovaciei și Albaniei, despre Danzing și conflictul germano-polon, despre eforturile depuse de diverse state și grupări de alianțe pentru a preveni, stăvili sau localiza declanșarea înclășărilor armate, despre tratativele bi sau multilaterale vizând stabilirea păcii în diverse zone, despre garanții acordate sau refuzate de marile puteri, despre ciocnirile sau provocările de la granițe etc.

Evenimentele acelor ani evocate prin intermediul radioului prin numeroase posturi de radio existente atunci și ascultate în România, au purtat în ele, ca fenomene de continuitate sau conținând noi primejdii izvorâte din deteriorarea situației internaționale, ca urmare a actelor de agresivitate ale Germaniei și Italiei, germeii tuturor presiunilor și nedreptăților ce au planat asupra României, și, în împrejurările nefaste, care au desăvârșit izolarea ei pe plan extern, o vor împinge la discreția Axei.

În acest context, reflectăm principalele știri, informații și comunicări, diverse cementarii politice, etc. transmise de agențiile și posturile de radio menționate și totodată înregistrate de Centrul de radio-ascultare al statului din cadrul Ministerul Propagandei Naționale, care se referă la următoarele probleme: evoluția evenimentelor internaționale și a celor legate de începuturile și primii ani ai desfășurării celui de-al doilea război mondial, situația militară de pe fronturile de luptă, agresiunea Germaniei asupra teritoriului Marii Britanii; raidurile aeriene ale aviației germane; pretențiile teritoriale ale Ungariei, care vizau regtunea de NV a Transilvaniei, tratativele româno-bulgare și pretențiile acesteia privitoare la sudul Dobrogei; negocierile de la Craiova; încheierea unor acorduri comerciale ale României cu alte state; informații diverse referitoare la situația din Basarabia și Bucovina, după anexarea lor de către Uniunea Sovietică; unele informații diverse referitoare la situația economiei românești; situația din Balcani, etc.¹⁰.

Bombardamentele aviației germane asupra Angliei în toată desfășurarea lor, în cursul lunilor iulie-octombrie 1940, care în final s-au soldat cu mari pierderi pentru germani, sunt relatate de postul de radio Londra, agenția D.N.B., agenția Stefani, posturile de radio Roma,

Daventry, Dunărea, agenția "Reuter", etc¹¹.

În emisiunile unor posturi de radio ca: Moscova, Dunărea, Daventry, Londra erau abordate între direcțiile tematice: situația economico-socială din România și în context erau amintite succesele luptei de eliberare a poporului român, faptul că "membrii partidelor liberal, țărănist și comunist au format comitete comune"¹² că în Moldova s-au organizat grupuri comune de descătușare, care în majoritate erau formate din dezertori de pe frontul sovietic și din tineret simpatizant¹³.

În majoritatea cazurilor, comentariile radio difuzate au remarcat dorința manifestă a poporului român de a rezista cu arma în mână agresiunii fasciste, de a-și apăra eu orice jertfe independența, suveranitatea națională și integritatea teritorială a patriei. Posturile de radio americane "Pittsburg" și radio "Philadelphia" subliniau faptul că populația română este mai degrabă gata să lupte, decât să treacă sub stăpânire maghiară¹⁴ iar postul de radio Daventry remarcă că în acest an (1941) România își sărbătorește independența națională în umbra dominației fasciste: "Românii fac parte din vechile națiuni care nu s-au supus nici turcilor, nici germanilor și au luptat sute de ani pentru libertatea și unirea celor de același sânge, când au obținut victoria din 1918, întreaga lume s-a bucurat și a strigat Trăiască Românie!" - arăta în alecuțurirea rostită în limba română prelatul John Douglas - un vechi și sincer prieten al poporului român¹⁵.

Postul de radio Londra într-o emisiune ulterioară a evocat cu deosebită căldură evenimentele revoluționare din Transilvania anului 1848, crainicul acestui post de radio încheind emisiunea cu ultimile cuvinte din testamentul tribunului Avram Iancu: "ultima mea dorință, unicul dor al vieții mele este să-mi văd națiunea fericită"¹⁶.

Un loc aparte a ocupat în emisiunile posturilor de radio Budapesta, Dunărea, Ankara, Paris, Belgrad, Daventry, Londra, New York, negocierile românno-ungare și românno-bulgare cu privire la pretențiile teritoriale ale Ungariei și Bulgariei¹⁷.

Deși România prin reprezentanții săi, în pofida presiunilor ungare și bulgare (sprijinite de Axă) și cu toate sfaturile sugerate de aliații occidentali și de partenerii din Înțelegerea Balcanică a rămas fermă pe poziția neacceptării unor cedări teritoriale, care ar fi creat precedente periculoase totuși acest fapt s-a petrecut la postul de radio "Anatolia" din Turcia, solul diplomației românești Grigore Gafencu, asigura poporul prieten că nu mai "Uniți frățește vom sluji cu înțelepciune și curaj cauza Înțelegerii Balcanice, instrument de umire și colaborare între popoarele prietene și vecine și marea cauză a unei apropieri între toate popoarele cu bunăvoință, cu alte cuvinte, cauza păcii generale"¹⁸.

Postul de radio Moscova relatează în emisiunea din 13 august 1940, ora 18.30 despre convorbirile românno-bulgare ce urmau să aibă loc, desigur prezentând situația Dobrogei în favoarea Bulgariei¹⁹. Agenția Reuter comunica în ziua de 11 august 1940, ora 2,00 despre mișcarea

transilvăneană condusă de Iuliu Maniu, care rămâne dărză în refuzul ei de a negocia cu ungerii, iar în acest sens "Rusia este de părere că dacă opinia lui Maniu ar triumfa, ar avea loc o rezistență armată împotriva Ungariei, aceasta ar duce la ocuparea Transilvaniei de către Germania"²⁰.

Vorbind la radio Londra despre Dictatul de la Viena din 30 august 1940 și împrejurările internaționale în care fusese impus României, istoricul englez Seaton Watson arăta în emisiunea din ziua de 30 august de la orele 22.30: "Ziua de astăzi poate fi considerată ca o zi a patimilor pentru neamul românesc, una din zilele cele mai negre prin care a trecut țara. Azi s-a săvârșit la Viena o nouă și monstruoasă ciuntire a granițelor României prin dictatul puterilor Axei"²¹ în continuare vorbitorul sublinia că Transilvania era înscrisă în inimile tuturor românilor cu litere de foc. Ardealul nu reprezintă o simplă problemă teritorială. El reprezintă vatra românilor, iar cuvântul Ardeal este idealul pentru care s-au sacrificat atâtea generații de români. Cum ar putea oare un român cu dragoste de țară să primească această hotărâre cu brațele încrucișate²².

În aceeași zi postul de radio Boston comenta situația tragică în care se găsea poporul român astfel: "Chiar ocupată această țară nu s-ar fi aflat într-o situație mai disperată. România este exact în situația Franței, care a fost forțată să cedeze Alsacia și Lorena și să sufere pentru o mare parte a teritoriului și ocupația trupelor germane"²³. Radio New York sublinia în emisiunea din 31 august, orele 22,00 că România a fost forțată să cedeze în urma unor mari și oneroase presiuni militare din partea Reichului nazist și a Italiei fasciste²⁴. Radio Moscova, în emisiunea intitulată "Ardealul, Ardealul ne cheamă!" transmisă în limba română, în ziua de 13 august 1941, ora 20,15 arăta: "Românii care în 1916-1918 au luptat împotriva nemților cântau Ardealul, Ardealul ne cheamă! Acum Ardealul vă cheamă să luptați pentru salvarea lui!"²⁵ În această perioadă au fost deosebit de active posturile de radio britanice, care continuau să comenteze realitățile din România în strânsă legătură cu chemările permanente pe care le adresau poporului român, de a lupta pentru înlăturarea trupelor fasciste și redobândirea independenței naționale și a integrității teritoriale a țării.

De asemenea, posturile de radio britanice și cele sovietice au reliefat cel mai bine consecințele dezastruoase pentru economia țării a participării României la război. Astfel, aceste posturi de radio prezentau adevărate analize social-economice și politice, care permiteau concluzia că dintre țările satelite, România continua să aibă situația cea mai critică și total lipsită de perspectivă, alături de Germania hitleristă²⁶.

Preluând știrile din Sofia, agenția franceză Havas remarcă neliniștea produsă de actul de constrângere economică asupra României exercitat de Germania nazistă, referindu-se la tratatul economic impus cu forța României ale cărui stipulații erau deosebit de păgubitoare pentru independența României și perspectivele subjugării sale politice totale²⁷.

Un alt post de radio care a emis pentru România în perioada anilor 1940-1944 a fost radio Ankara, post ce a avut o deosebită audiență la public. Emisiunile în limba română ale acestui post de radio erau între orele 19,45-20,00 și conțineau diverse știri și comentarii destinate să impresioneze sufletul poporului român dar și informații și știri privitoare la evoluția războiului, la situația politică internațională²⁸. La activitatea acestor posturi de radio cu emisiuni în limba franceză, engleză, germană, italiană, rusă, etc. o contribuție importantă a avut-o emigrația română și îndeosebi impactul emisiunilor în limba română, ale posturilor de radio B.B.C. și New York în opinia publică românească. Astfel, la 29 noiembrie 1940 s-au pus în Anglia bazele Mișcării Românilor Liberi, în frunte cu un Comitet Național, avându-l ca președinte pe V.V.Tilea, fost ministru al României la Londra²⁹. Această organizație a inițiat și ținut la radio discursuri prin care adresa apeluri românilor, de a organiza o rezistență armată pentru a salva onoarea și Patria³⁰.

În SUA populația de origine română prin societatea "Alianța românilor pentru democrație" din Chicago și "Asociația culturală a americanilor de origine română" s-au situat pe o poziție net antinazistă de sprijinire a războiului împotriva puterilor Axei și de luptă pentru ieșirea României din războiul hitlerist de alăturare a ei la Națiunile Unite. Postul de radio New York a transmis declarațiile unor personalități românești din emigrație ca cele ale lui Carol Davilla, fost ministru al României în SUA în care spunea: "Repet cu insistență: Români, ieșiți imediat din război. Singura noastră speranță e să înlăturăm o catastrofă și mai mare, salvând unitatea noastră națională"³¹.

În același sens au acționat prin emisiunile radiofonice din Franța, integrându-se amplei mișcări de rezistență franceză și patrioții români din Franța, constituiți în Frontul Național Român din Franța, al cărui președinte a fost ales savantul român, Traian Vuia³². Iar la Moscova un grup de emigranți comuniști români au lucrat la emisiunile în limba română ale postului de radio Moscova, care transmiteau materiale vizând popularizarea marilor teme ale propagandei antihitleriste, atât în interiorul țării, cât și în exterior³³.

La Moscova au funcționat și posturi de radio ale rezistenței germane (postul de radio "Germania Liberă"), bulgare ("Hristo Botev"), poloneze ("Tadeus Koszciuszko"), ungare ("Lajos Kossuth"), iugoslave ("Slobodna Jugoslavia"). De asemenea, pentru a se adresa în mod nemijlocit opiniei publice din țară și armatei române, propaganda antifascistă românească de pe teritoriul U.R.S.S. a folosit postul de radio "România Liberă" pentru explicarea și argumentarea necesității eliberării țării de sub dominația Germaniei, a luptei pentru eliberare, independența și suveranitatea patriei, lansând apeluri sistematice la organizarea unor acțiuni de partizani și de sabotarea mașinii de război hitleriste³⁴.

Din cele relatate, se poate deci concluda eficiența maximă a propa-

gandei radiofonice în anii de început al celui de-al doilea război mondial și în general pe toată durata războiului, eficiență care se regăsește în mod obiectiv ca o trăsătură remarcabilă în propaganda rezistenței antihitleriste, care a influențat considerabil opinia publică românească în sens antinazist.

Putem sublinia într-un mod indubitabil că propaganda prin radio, desfășurată de grupările progresiste democratice și patriotice, a sprijinit marile orientări de diplomatie europeană fundamentate pe principiul securității colective, a susținut politica externă românească, în atmosfera contradictorie și explozivă din anii premergători declanșării celui de-al doilea război mondial ca și în primii ani de război, fiind îndreptată spre întărirea alianțelor regimale din centrul și sud-estul Europei.

Rolul acestei propagande deosebit de mare a fost determinat și de enormul efort de război, ce presupunea menținerea moralului, al voinței și încrederii în victorie în rândul nu numai al armatei române, dar și al altor armate, mobilizarea intensă a spatelui frontului, a mișcării antihitleriste a poporului român, ca și a popoarelor din Europa, aflate sub ocupația Germaniei fasciste.

Devenită o uriașă forță mobilizatoare, propaganda radiofonică, alături de celelalte mijloace de propagandă, a constituit o forță consecventă și dinamică, care efectuată cu eroism și uneori cu jertfe, a jucat un rol deosebit în ridicarea moralului trupelor române, a întreținut starea de spirit antihitleristă a poporului român în cursul celui de-al doilea război mondial, contribuind la susținerea eforturilor în obținerea victoriei finale, înscriind un capitol major al luptei națiunii noastre pentru libertate, unitate, independență și suveranitate națională.

NOTE

1. Charles Cruickshank, *The Fourth Arm, Psychological Warfare, 1938-1945*, London, Davis Paynter, 1977, vezi și Ion Popescu Puțuri, *La propagande pendant les anees de la seconde guerre mondiale. Methodes objectifs, resultate*, in: *La propagande pendant la deuxieme guerre mondiale*, București, 1980, p. 17-47.
2. Ion Popescu Puțuri, *Propaganda în anii celui de-al doilea război mondial - Metode, obiective, rezultate*. În *"Anale de istorie"*, nr. 1/1980, p. 84-98.
3. Elisabeth Barker, *British Anti-Axis Propaganda to South-East Europe in the Second World War*. Referat ținut la colochiul internațional cu tema *propaganda de război și presa ilegală în sud-estul Europei în timpul celui de-al doilea război mondial 1941-1945*, Budapesta, 2-4 noiembrie 1978.

4. N. Candiano, De la o zi la alta, Cartea Românească, f.a., p. 224-225.
5. Arhivele Statului București, fond micro-filme, Anglia, rola 292, cadrul 129.
6. Arhivele Statului București, fond micro-filme, Anglia, rola 292, cadrul 129 și Ministerul Propagandei Naționale / P.I., dos.nr. 574, f. 91.
7. Mihai E. Ionescu, Puterea Cuvântului, București, 1984, p. 175; vezi și Arh.Stat.Buc. fd. M.P.N. - Informații, dos. 938, p. 148, 149.
8. Mihai E. Ionescu, op.cit., p. 175; vezi și România Liberă din 15 sept. 1943.
9. Gheorghe Unc, Vladimir Zaharescu, La propagande organisee par l'emigration roumaine pendant la seconde guerre mondiale, în La propagande pendant la deuxieme guerre mondiale, Bucarest, 11-12 augout 1980, p. 355; vezi pe larg V. Roman, L'activite du poste de radio - România Liberă, referat susținut la colocviul internațional La propagande pendant la deuxieme guerre mondiale, București, 1980.
10. Arh.St. București, fond Ministerul Propagandei Naționale, Buletine, dos. 148, f. 57, 26, 89, 118.
11. Ibidem, f. 145, 155, 170.
12. Mihai E. Ionescu, op.cit., p. 178
13. Ibidem.
14. Arh.St.Buc, fond M.P.N., Buletine, dos nr. 58, Buletinul din 2 și 3 septembrie 1940.
15. Ibidem, Buletinul postului de radio Daventry din 10 mai 1941.
16. Olimpiu Matichescu, Opinia publică internațională despre Dictatul de la Viena, Cluj-Napoca, 1975, p. 183; v. și Arh.St.Buc, fond M.P.N., Buletine, dos nr. 75, nenumrotat, Buletinul postului de radio Londra din 15 mai 1941, orele 22,30.
17. Muzeul de Istorie și Arheologie al Județului Prahova, Dosar cuprinzând comunicări radio-telegrafice ale Centrului de radio-ascultare al statului, 1940, inv.fond I.C., p. 47.
18. România, nr. 372, nr. 373 și 374 din 13, 14, 15 iunie 1939.
19. Muzeul de Istorie și Arheologie al Județului Prahova, Dosar al Centrului de radio-ascultare al statului, 1940, inv.fond I.C., p. 56 și 57.
20. Ibidem, p. 118
21. Arh.St.Buc, fond M.P.N., Buletine, dos. 34, Buletinul din 30 aug. 1940.
22. Ibidem.
23. Arh.St.Buc, fond M.P.N., Buletine, dos. 34, Buletinul din 30 aug. 1940.
24. Ibidem, dos nr. 34 și 58, Buletinele din 31 aug. 1940.
25. Ibidem, dos. 110, f. 96 și 97.
26. Ibidem, dos. 195, nenumrotat.

27. A. Niri, *Istoricul unui tratat inrobitor*, București, 1965, p. 236-237.
28. Dr. Cristian Popișteanu, *Les commissions en lange roumane de Radio Ankara 1940, et 1944 et leur role, selon une source inedite*, in *La propagande pendant la deuxieme guerre mondiale*, vol. II, p. 221-223.
29. Arhiva M.A.E., fd. 71/Anglia, 1941-1944, vol. 42, f. 48-63.
30. *Ibidem*.
31. *Cuvântarea d-lui Carol Davilla la postul de radio New York în România Liberă*, nr. 6 din 15 septembrie 1943.
32. *Românii în Rezistența Franceză*, București, 1969, p. 18.
33. Arhiva Istorică Centrală, *Buletine Radio*, emisiunea postului de radio Moscova din 26 martie 1944; vezi și Gheorghe Unc, Vladimir Zaharescu, *La propagande organise par l'emigration roumaine pendant la second guerre mondiale*, în *La propagande pendant la deuxieme guerre mondial*, București, 11-12 aout, 1980, p. 354-355.
34. *Loc.cit.*, *Buletine radio*, emisiunea "României Libere" din 2 aprilie 1944.

DES ASPECTS CONCERNANT LA PROPAGANDE RADIO PENDANT LA DEUXIEME GUERRE MONDIALE

Resumé

L'Ouvrage fait des références à l'utilisation de la propagande radio en Roumanie pendant la deuxième guerre mondiale.

Comme les documents de l'époque - là et, aussi, un raport de la Grande Bretagne sur la propagande anglaise en Roumanie consignent, dans le pays il y avait 320.000 d'appareils de radio enregistrés officiellement, cela veut dire 2.000.000 presque d'entendeurs.

Une vraie guerre des ondes radio sur la Roumanie, mais, en même temps, une utile et sûre source d'information pour la population étainet les postes de radio: B.B.C., MOSCOU, LA ROUMANIA LIBRE, LE POSTE D'ELIBERATION VLAICU, LA VOIX DE LA CONSCIENCE ROUMANIE et d'autres.

Par ces émissions radio on offrait des informations sur l'évolution des événements internationaux, sur la situation militaire, sur les fronts de la guerre, l'agression de l'Allemagne, sur les territoires de la Grande Bretagne, sur les prétention territoriales de l'Hongrie et le Diktat de Viène, sur la situation de la Bassarabie et de la Bucovine après leur attachement à l' Union Soviétique, sur l'état conflictuel dans les Balkans et aussi sur d'autres problèmes d'intérêt immédiat. Dans la plupart des cas, les émissions radio ont souligné le désir du peuple roumain de résister, l'arme dans le main, contre l'agression pour sauvegarder l'indépendance et la souveranité nationale et surtout pour refaire l'intégrité territoriale, la vraie raison de l'entrée de la Roumanie dans la guerre.